ПЕТЬКО Станіслав Михайлович
кандидат економічних наук,
доцент кафедри міжнародного менеджменту
Київського національного університету
імені Вадима Гетьмана

СУЧАСНИЙ СТАН ЕКОНОМІКИ РЕСПУБЛІКИ КОРЕЯ ТА ЦИФРОВІ ПЕРСПЕКТИВИ ЇЇ РОЗВИТКУ

Протягом одного покоління завдяки важкої праці, вдалих економічних реформ 1961–1979 років та національної свідомості людей Республіка Корея перетворилася з відсталої аграрної країни «третього світу» в технологічного лідера з чітко сформованою довгостроковою урядовою цифровою стратегією розвитку. Успішні результати реформ 1961–1979 років не зупинили Республіку Корея в своєму економічному розвитку, а сприяли її подальшому цифровому становленню та демократії. Тепер в усіх важливих стратегічних сферах південнокорейської економіки, починаючи від сільського господарства до масового виробництва продукції з високододаною вартістю, використовуються передові технології Індустрії 4:0.

На першому етапі індустріалізації південнокорейської економіки тодішній уряд країни пожертвував розвитком демократії задля досягнення економічних цілей під час реалізації перших «п′ятирічок» радянського зразка. Протягом 1961–1979 років під керівництвом генерала Пак Чон Хі завдяки військової диктатури та жорсткого колективізму було закладено перші цеглини «економічного дива на річці Хан», що увібрало в себе: 1) знищення корупції в державному управлінському апараті; 2) створення місцевих бізнес структур чеболей; 3) проведення політики торгового протекціонізму; 4) створення м′якого податкового клімату для бізнесу із залученням транснаціонального капіталу в економіку країни; 5) заборону на вивіз місцевого капіталу з країни; 6) стабілізацію банківського сектору; 7) урядову фінансову підтримку місцевих SMEs; 8) торгівельне партнерство з США, Японією, КНР, країнами Західної Європи; 9) сприяння проведенню експортної політики.

Особисто керувавши економічними реформами, як об'єкту особливої уваги, Пак Чон Хі приділяв розвитку людського капіталу та освіти в країні, проводив урядову фінансову підтримку винахідників, створював науково-дослідні інститути (KIST, KAIST), заохочував політику «найбільшого сприяння» для місцевих науковців та винахідників.

Результати економічних реформ не заставили на себе довго чекати. В 1970 році, загальний ВВП Республіки Корея знаходився на відмітці приблизно 9 млрд дол. США, а вже в 1980 році – 65.4 млрд дол. США. До початку Азійської фінансової кризи (1997–1998 рр.) у 1995 році ВВП країни досяг позначки 566.6 млрд дол. США, що для колишньої аграрної країни було феноменальним зростанням протягом 25 років (рис. 1). Додамо, що в 1983 р. середньорічне відсоткове зростання загального ВВП країни до попереднього року становило 13,4 % (стало абсолютним історичним рекордом), у 1987 р. – 12,7 %, у 1995 р. – 10,1 %.

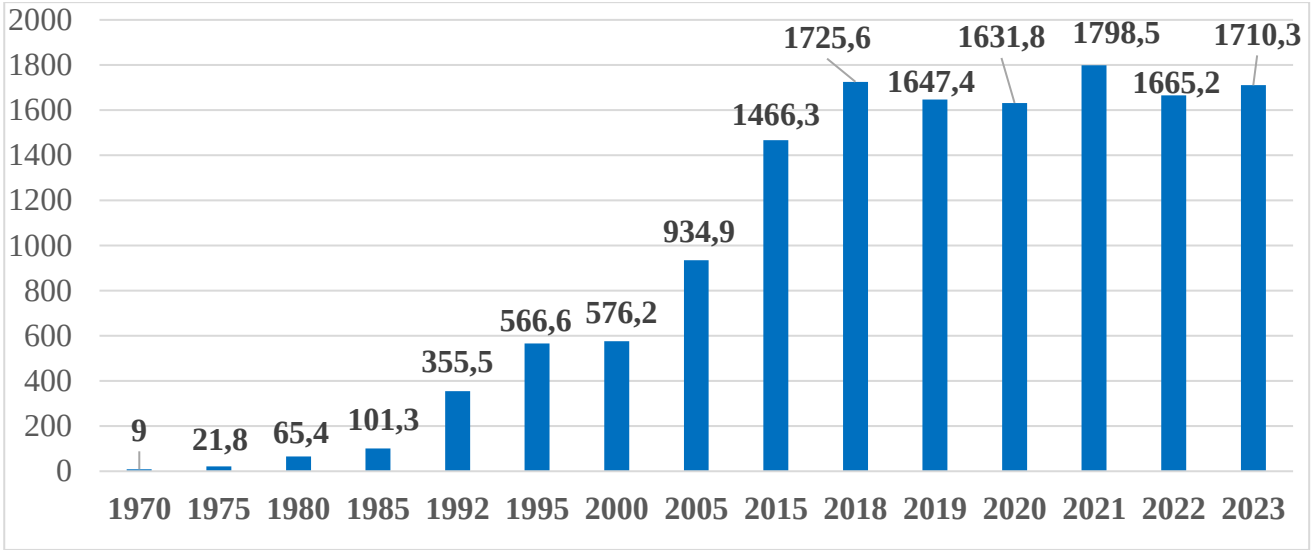

Рисунок 1. ВВП Республіки Корея в динаміці за 1970–2023 рр. (млрд дол. США)
Джерело: International Monetary Fund
URL: https://www.imf.org/external/datamapper/NGDPD@WEO/OEMDC/ADVEC/WEOWORLD

Проведемо паралель з південнокорейським ВВП на душу населення, яке в 1970 році становив в країні лише 280 дол. США на рік. У 1995 році цей показник вже досяг 12 600 тис. дол. США (рис. 2). Бачимо, що за 25 років завдяки вдалих економічних реформ у статистичного південнокорейця середньодушовий дохід

зріс у 45 разів! Переживши Азійську фінансову кризу 1997–1998 років та Глобальну фінансову кризу 2008 року південнокорейський ВВП на душу населення постійно зростав до 2019 року і в 2021 році він сягнув свого історичного рекорду – 35 100 тис. дол. США. Додамо, що починаючи з 1992 року разом зі значним зростанням фінансового благополуччя південнокорейців, паралельно йшло зростання державних соціальних стандартів, підвищувались якість та тривалість життя населення, створювались профспілки, корегувався трудовий кодекс країни на благо звичайних робітників та захисту їхньої праці.

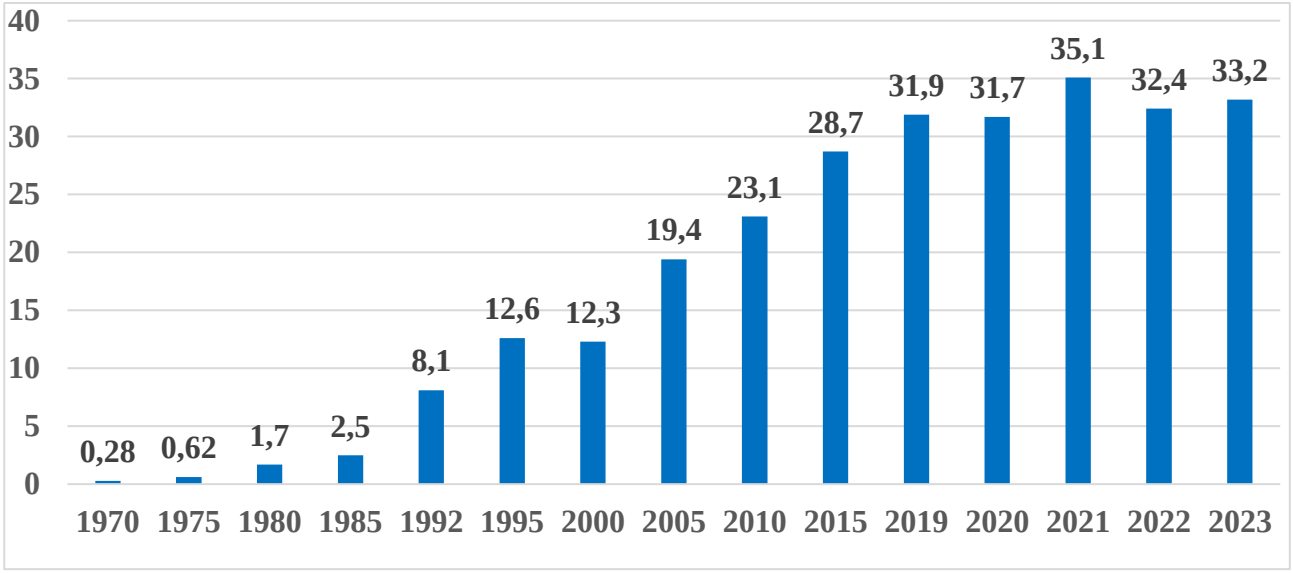

Рисунок 2. ВВП на душу населення в Республіці Корея в динаміці за 1970–2023 рр. (тис. дол. США)

Джерело: International Monetary Fund
URL: https://www.imf.org/external/datamapper/NGDPDPC@WEO/OEMDC/ADVEC/WEOWORLD

Вдало подолавши Азійську фінансову кризу 1997–1998 років південнокорейська економіка вийшла на шлях свого цифрового розвитку під керівництвом тодішнього Президента країни Кім Де Чжуна (1998–2003), що полягало у становленні державного електронного урядування (*e-government)* та відповідних сервісних платформ підтримки в усіх напрямах державного управління. Починаючи з 2000-х років, завдяки виваженої урядової політики та роботою над минулими помилками, які спричинили «перегрів» економіки країни в середині 1990-х років, Республіка Корея стала стійкою до зовнішніх викликів та фінансових потрясінь.

Наголосимо, що низька закредитованість економіки, населення та банківського сектору; незначна девальвація південнокорейської вони до долара США; гнучка бюджетна політика; прозорість сплати податків до державного бюджету найбільшими південнокорейськими чеболями-експортерами сприяло м'якому виходу Республіки Корея з Глобальної фінансової кризи 2008 року. Після Глобальної фінансової кризи 2008 року загальний ВВП країни у 2009 році впав на 106 млрд дол. США та склав 944 млрд дол. США (у 2008 році ВВП був 1 трильйон 50 млрд дол. США). Але вже наступного 2010 року ВВП Республіки Корея перевищив показник кризового 2008 року і сягнув 1 трильйон 140 мільярдів доларів США. В 2023 році Республіка Корея посіла 14 місце серед найбільших економік світу із загальним показником ВВП в 1 трильйон 710 млрд дол. США (табл. 1).

Таблиця 1

Основні макрофінансові показники та кількість населення найбільших економік світу в 2023 році

№	Країна	ВВП країн у 2023 році (трлн дол. США)	ВВП на душу населення у 2023 році (тис. дол. США)	К-сть населення (млн. осіб)
1	США	27.4	81.6	341
2	Китай	17.7	12.5	1 425
3	Німеччина	4.5	52.7	83
4	Японія	4.2	33.8	122
5	Індія	3.6	2.5	1 441
6	Великобританія	3.3	49.1	68
7	Франція	3.0	46.1	65
8	Італія	2.3	38.3	59
9	Бразилія	2.2	10.6	218
10	Канада	2.1	53.5	39
11	РФ	2.0	13.6	144
12	Мексика	1.8	13.5	129
13	Австралія	1.74	65.4	27
14	**Республіка Корея**	**1.71**	**33.2**	**51,7**
15	Іспанія	1.58	33.0	47
58	Україна	0.172	5.3	37,9

Джерело: International Monetary Fund

URL: https://www.imf.org/external/datamapper/NGDPD@WEO/OEMDC/ADVEC/WEOWORLD

У 2024 р. південнокорейський бюджет є соціально-орієнтованим з урядовою політикою сприяння розвиту децентралізованих місцевих громад, де перші сходинки займають витрати на медицину та зростання соціальних стандартів (179.9 млрд дол. США); публічне адміністрування та місцеве самоврядування (82.4 млрд дол. США); освіту (66.4 млрд дол. США). Видатки з державного бюджету Республіки Корея на НДДКР у 2024 році порівняно з 2023 роком скоротилися на 3.9 млрд дол. США та досягли позначки у 19.2 млрд дол. США (табл. 2).

Таблиця 2

Фінансові показники бюджету Республіки Корея за 2023–2024 роки (млрд. дол. США)

Бюджет за секторами		2023 фін. рік	2024 фін. рік	Зміни бюджетів	
				2024–2023	у %, +/-
•	Загальні доходи бюджету	463.5	453.4	-10.1	-2,2
•	Загальні видатки бюджету	473.1	486.6	13.5	2,9
1.	Медицина, зростання соціальних стандартів	167.4	179.9	12.5	7,5
2.	Освіта	71.3	66.4	-4.9	-6,9
3.	Культура, спорт, туризм	6.4	6.5	0.1	1,6
4.	Навколишнє середовище, екологія	9.1	9.3	0.2	2,2
5.	НДДКР	23.1	19.2	-3.9	-16,9
6.	Промисловість, енергетика, малий та середній бізнес	19.3	20.2	0.9	4,7
7.	Об’єкти соціальної інфраструктури	18.5	19.4	0.9	4,9
8.	Сільське господарство	18.1	18.8	0.7	3,9
9.	Оборона	42.2	44.1	1.9	4,5
10.	Розвиток дипломатії	4.7	5.7	1.0	21,3
11.	Соціальний порядок та безпека	16.9	18.1	1.2	7,1
12.	Публічне адміністрування та місцеве самоврядування	83.1	82.4	-0.7	-0,08

Джерело: Ministry of Economy and Finance of the Republic of Korea (MOEF)
URL: https://english.moef.go.kr/pc/selectTbPressCenterDtl.do?boardCd=N0001&seq=5622

Слід звернути увагу на те, що за сприяння Президента Республіки Корея Мун Чже Іна (2017–2022), для контролю над розвитком сектору передових технологій у 2017 році було створено Президентський комітет Четвертої Промислової Революції, який веде безпрецедентну політику щодо фінансування НДДКР та управління передовими технологіями Індустрії 4:0 в усіх

південнокорейських науково-дослідних установах та університетах. Урядова політика спрямована на широке впровадження передових технологій Індустрії 4:0 у сервісно-виробничі системи, які першочергово мають підвищити результативність, мінімізувати виробничі витрати та час, зменшити втручання людини в бізнес-процеси, зменшити забруднення навколишнього середовища (зменшити викиди вуглецю в атмосферу), надати суспільні блага та покращити комфорт життя для південнокорейців, які проживають у мегаполісах та сільській місцевості.

За даними Міністерства економіки та фінансів Республіки Корея значні видатки з державного бюджету спрямовуються на розвиток передових технологій Індустрії 4:0, які зможуть забезпечити довгострокове економічне зростання країни. Також державне фінансування спрямовується на підтримку молодих вчених та винахідників, менеджмент ІКТ, розвиток державних цифрових платформ. Урядові фінансові ін'єкції вливаються в науково-дослідні установи та університети з біотехнологічним нахилом. П'ять трильйонів південнокорейських вон (еквівалент 3.7 млрд дол. США) буде спрямовано на: 1) НДДКР у передові технології Індустрії 4:0, що є стратегічно важливими для майбутнього розвитку економіки Республіки Корея; 2) створення нових робочих місць, які пов'язані з управлінням передовими технологіями та системами; 3) підтримку молодих вчених та винахідників для сприяння їхніх інноваційних досягнень.

Трохи більше ніж 4.4 трильйони південнокорейських вон (еквівалент 3 млрд дол. США) буде виділено на розвиток технологій ШІ, систем кібербезпеки, біотехнологій та управління державними цифровими платформами. 2.7 трильйони південнокорейських вон (еквівалент 2 млрд дол. США) буде призначено на будівництво інфраструктурних об'єктів, які забезпечують безперебійне енергопостачання та розвиток альтернативних джерел енергії (зелений водень та гідро/вітрові/сонячні електростанції, біопалива, виробництво біогазу з біомаси). Приблизно 2 трильйони південнокорейських вон (еквівалент 1.4 млрд дол. США) буде спрямовано на

підготовку кваліфікованих кадрів у науково-дослідних установах та технологічних корпораціях, які працюватимуть в індустрії напівпровідників, рідкокристалічних дисплеїв, літієвих батарей, робототехніки та нанотехнологій.

До того ж Уряд Республіки Корея обрав цифровий вектор розвитку господарчих систем на основі впровадження передових технологій Індустрії 4:0, використання яких забезпечить країні безпрецедентне конкурентне лідерство на глобальних ринках.

Підсумовуючи зазначимо, що для швидкого післявоєнного відновлення українському урядові потрібно буде налагоджувати двостороннє співробітництво з Республікою Корея за такими напрямками як енергетика, будівництво, сільське господарство, освіта та медицина. Відновлення України має відбуватися на основі передових технологій Індустрії 4:0 з людиноцентричними принципами, використовуючи досвід зарубіжних країн-лідерів, як-от Республіка Корея.